به بۆنەی رۆژی ژنانی جیهانییەوە، ئەم بابەتە پێشکەش دەکەم بە هەموو ژنان و هەموو ئەو مرۆڤانەی کە یەکسانخوازانە ئەم ڕۆژەیان بەلاوە گرنگە و بە هەندی وەردەگرن.(وەرگێر).

ئاسۆی ژنان و بزوتنەوەی ژنان دوای شۆرشی عەرەبی

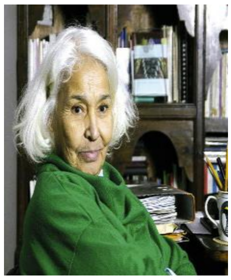

نوال السعداوي/ نووسەر و بیرمەند و چالاکوانی بواری ژنان
الحوار المتمدن - العدد: 3650 - 2012 / 2 / 26 - 19:13
لە عەرەبییەوە: جیهاد موحەمەد

پرسیاری یەکەم/ ئایا ژنان لە دەوڵەتانی عەرەبیدا بەشێکیان بەردەکەویت لەو گۆڕانە سنوردارەی کە لە ئێستادا دێتە ئاراوە لەو کۆمەڵگایانەدا وەک یەکێک لە ئەنجامەکانی بەهاری عەرەبی؟

وەڵام/ بە دڵنیاییەوە ژنان لەو وڵاتانەی شۆڕشی میللی تیا بەرپا ببوە لە ساڵی 1911ەوە، دەور و کاریگەرییەکی گەورەیان دەبێت و دەستکەوتگەلێکی زۆریان دەبێت لەو گۆڕانکارییانەی کە بەسەر کۆمەڵگاکاندا دێت.

پرسیاری دوهەم/ سیستەمی بەها و ڕۆشنبیریی باو کە سەد ساڵە کەڵەکە بووە و لەسەر جیاکاریی ڕاگیراوە دژی ژنان و شکۆیی پیاوان. ئایا سروشتی دیموکراتیی بزاوتە میللییەکە ڕزگارییەک دادەمەزرێنێت لەم دەسەڵاتە فکرییەدا کە داوای دادپەروەریی کۆمەڵایەتی و یەکسانی و دیموکراتی سیاسیی دەکات؟

وەڵام/ بەڵێ ژنان دەگەن بە مافگەلێکی زۆر لەگەڵ گۆڕانکارییەکانی بواری سیاسی و کۆمەڵایەتی و ڕۆشنبیری کە شۆڕش بەرپا بووە دژی بەهای چینایەتی و باوکسالاریی میراتگریی لە کۆیلایەتی و وە پلە بە پلە خۆ ڕزگارکردن لە عەقڵیەتی نێرسالاریی و دەسەڵاتی ستەمکاریی لە دەوڵەت و خێزاندا.

پرسیاری سێیەم/ ئەو میتۆدە نموونەییە کامەیە کە ژنان بیگرنە بەر لە خەباتییاندا بۆ سەپاندنی بوونیان و پیشاندانی دەوریان و هاوبەشیکردن و چالاکیاین لە ژیانی سیاسیی و کۆمەڵایەتیی و ڕۆشبیریی لەو دەوڵەتانەی کە حیزبە ئیسلامییە سیاسییەکان تییایدا گەیشونەتە حوکمڕانی و دەسەڵاتیان گرتۆتە دەست؟

وەڵام/ بزاوتە میللییەکە کە ژنان و پیاوان لەگەڵ یەکدا پێیهەستاون، کە ژنان هاوبەشیانکرد لە شۆرشەکاندا لە هەموو وڵاتاندا بە خوێنی خۆیان و ژیانی خۆیان و کچ و کوڕ و نەوەکانی خۆیان، بەڵی ڕزگارمان بوو لە سەری سیستەمە گەندەڵەکە بەڵام لاشەکەی هەروەک خۆی ماوە و لە ڕێگەی سوپا و پۆلیس و ڕاگەیاندن و کۆلۆنیالیزمی ئامریکیی و ئیسرائیلیی و وڵاتی نەوتی سعودییەوە تا قەتەریش حوکم دەکات.

پرسیاری چوارهەم/ حیزبە ئیسلامییە سیاسییەکان بانگهێشتدەکەن کە ئیسلامیکی لیبراڵی نوی دەهێننەئاراوە و قسەگەلێک دەکەن کە گونجاوبێت لەگەڵ بیری دەوڵەتی شارستانییەتدا. هیچ شیمانەیەک لای تۆ هەیە کە ئەم تێز و بانگهێشتە ڕاستبێت و گەشبین بییت بەوەی مافەکان و ئازادییەکانی ژنان لە نێو بەرنامەی سیاسیی و چاکسازیی هێزی ئیسلامی سیاسییدا مسۆگەردەکرێت، لە کاتێکدا کە ئەوان دروشمی" ئیسلام تەنیا چارەسەرە" یان هەڵگرتوە.

وەڵام/ ژنان خۆیان بوونی خۆیان و مافەکانیان لە ڕێگەی یەکێتی و ڕێکخستنە هوشیارییەکانەوە دەسەپێنن، ئێمە دووبارە یەکێتی ژنانی میسر پێکدەهێنینەوە کە سۆزان موبارەکە قەدەغەیکردبوو، وە ژن و کچە لاوەکان بەشدرییدەکەن تێیدا کە خۆیان شرۆشی میسریان هەڵگیرساندوە، دواتریس حیزبێکی داهێنەرانەی شۆڕشگێر دروستدەکەین کە شۆڕشی عەقڵ و بیر و فێرکاریی و دەستور و یاساو سیاسەت قبوڵبکات.

پرسیاری پێنج/ ژنان خۆیان بەرسن لەم دەوڵەتانەدا لە پاشکۆییدان و هەروەها لە لاوازییدان؟ ئەم بەرپرسیارێتییە لە لای کێیە و لە چیدایە و چۆن دەتوانرێت ئەم حاڵەتە بگۆڕدرێت؟

وەڵام/ ژنان بەرپرسن لە خۆڕزگارکردنی خۆیان بە هاوبەشی کاری هەرەوەزیی و خەباتی شۆڕشگێڕانە لەگەڵ هەموو بەشەکانی تری هاوبەش لە شۆرشدا وەک لاوان و پیاو و کرێکار و ژنە جوتیارەکان و هەموو بەشەکانی تری گەل کە بە ملوێن دەرپەڕیون بۆ سەر شەقامەکان . حیزبە دینییەکان گەیشتونەتە ئەنجومەنی نیشتیمانی لە میسردا بە هۆی هەڵبژاردنێکی نا یاسایی و نا دادپەروەریی و تا نیمچە ساختەوە لە ژێر ناوی دیموکراتییدا، ئەمە بەشێک بوو لە دژە شۆڕش لە ناوخۆ و دەرەوەدا بۆ لەباربردنی ئەم شۆرشانە، ئەم حیزبە دینیانە هەوڵدەدەن کە ژانان بێ بەشبن لە مافە مرۆییەکانیان بەڵام ململانێکە بەردەوام دەبێت و شۆڕش ناوەستێت هەتا هەموو مافەکان بەدەستدەهێنرێت.

پرسیاری شەشەم/ ئەو دەورە کامەیە کە دەبێت پیاوان پراکتیزەی بکەن بۆ ڕزگارکردنی خۆیان و کۆمەڵگا پیاوسالارییەکەیان لە عەقڵیەتی دەسەڵاتگەرێتی بەسەر ژناندا و داگیرکردنی مافەکانیان و ئازادییەکانیان؟

وەڵام/ پیاوی شۆڕشگێر دەبیت وەک ژنی شۆڕشگێر خۆی خۆی ڕزگاربکات لە بیری نێرسالاریی باوکێتیی و عەقڵیەتی ستەمکاریی، ئەمە لە کاتی هاوبەشیکردن لە شۆڕشدا ڕوودەدات بەسەر بەها کۆنەکاندا لە خێزان و دەوڵەت و قوتابخانەو کۆڵان و شەقامەکان و هەموو شوێنێکدا، ئەمە کارێکی ڕۆژانەی بەردەوامە و ڕەفتارێکی نوێیە لە ماڵەکان و شەقامەکاندا دەبیت بگیرێتە بەر، بەرهەمی گۆڕانی سیاسیی و دەستوری و فێرکاری و یاسایی دەبێت نەک تەنها دەرکەوتەیەکی سەر شەقامەکان.
دەبێت شۆڕشگێرەکانی ژنان و پیاوان ئەنجومەنێکی سەرۆکایەتی هاوبەش پێکبهێنن لە خۆیان بۆ وەرگرتنی دەسەڵاتی ئەنجومەنی سوپایی و حیزبە دینیەکان.
پێویستە شۆڕشی میللی خۆی حوکمی خۆی بکات بە دەستورێکی نوێ و بەهایەکی نوێ و ڕێگە بە کەسی تر نەدات کە بیخاتە ژێردەستی خۆیەوە بە ناوی دین و سوپا و شەرعیەتی دەستورێکی کۆنی سەردەمی موبارەکی ڕوخاو.
گەورەترین هەڵەیەک کە کردبێتمان لە دوای ڕوخانی موبارەک قبولکردنی ئەنجومەنی سەربازی بوو بۆ حوکمڕانیی.
پێویستە ئەم هەڵەیە بە پەلە ڕاستبکەینەوە پێش ڕوودانی جەنگی ناوخۆی میسر کە دژە شۆڕش پلانڕێژی بۆ کردوە بۆ ئەوەی شۆرش بخاتە چاڵەوە و بیمرێنێت و دووبارە ڕژێمی موبارەک بهێنێتەوە ئاراوە بە ڕوخسارێکی نوێی سەربازی و حیزبگەلێکی دینی و لیبراڵیی فێڵباز.
ئەو ڕووداوانەی کە ڕوویاندا لە بۆرسعید لە ڕۆژانی یەکەمی فەبروەری 2012 دا و چەندین هەزار کوژرا و بریندار لێکەوتەوە لە لاوە بە سود و بەکەڵکەکانی وەرزشوانی میسر، ئەمەش ئاماژەیە بۆ ئەوەی کە دژە شۆڕش بە سەرکردایەتی سوپا و هاوکارانی لە ڕەوتە دینییەکان کە خۆیان گەیاندۆتە ئەنجومەنی نیشتیمانی، پلانڕێژی دەکەن بۆ ئەوەی بەسەر شۆڕشی میللیی میسردا سەربکەون، بەڵام ئەمە ڕوونادات چوونکە بە ملوێنەها لە گەڵ لە ژنان و پیاوان و منداڵان، ڕژاونەتە سەرشەقامەکان داوای ڕوخانی حوکمی سەربازیی و دەولەتی دینی پێکەوە دەکەن.

http://www.ahewar.org/debat/show.art.asp?aid=296777